

Ny undersøgelse af sammenhængen mellem fritidsliv og byudvikling

Af **Sally Bagger Vinderslev**, junioranalytiker, kommunikation, Idrættens Analyseinstitut. Artiklen er også bragt på vifo.dk

I samarbejde med Dansk Byplanlaboratorium går Vifo og Idan nu i gang med at undersøge, hvordan kommunerne arbejder med udviklingen af aktive byer og bydele på tværs af forvaltninger. Formålet med undersøgelsen er at skabe systematisk viden om sammenhængen mellem fritidsliv og byudvikling.

Det er vigtigt, at der er plads til fritidsliv og foreningsaktiviteter, når vi udvikler vores byer, men hvordan arbejder kommunerne på tværs af forvaltninger og afdelinger om at skabe plads til fritidslivet i byudviklingen? Det sætter Dansk Byplanlaboratorium (Byplanlab) sammen med Videncenter for Folkeoplysning (Vifo) og Idrættens Analyseinstitut (Idan) fokus på over det næste år. Med støtte fra Lokale og Anlægsfonden (LOA) og Realdania skal der nu skabes ny og mere systematisk viden om, hvordan fritidslivet får plads i byudviklingen i kommunerne.

Foreningsliv og folkeoplysning bliver klemmt

I samtalen om byudvikling er der ofte fokus på fysiske mødesteder, eller hvordan mennesker færdes i byerne. Men ifølge Henriette Bjerrum, som er centerleder i Vifo, kan foreningslivet og folkeoplysningen blive klemmt i den samtale – også selvom kommunerne arbejder meget med at inddrage relevante aktører.

”Foreningslivet har en lang tradition for at være medskabende omkring fritidslivets faciliteter. Men med den hurtige udvikling, der er sket – særligt i byerne – de sidste 15-20 år, ser vi eksempler på, at det kan knibe med at skabe plads til fritidslivet,” fortæller hun.

Særligt i de store byer efterspørger mange foreninger flere idrætsfaciliteter eller tidssvarende lokaler til aftenskoleundervisning. Men det handler ikke kun om at bygge en boldbane, siger Tina Saaby, som er direktør i Dansk Byplanlaboratorium. ”Det handler om at bygge en, som mange kommer forbi, som er smuk, og som også løser

FOTO: CLICKERHAPPY/PEXELS

”

Vi risikerer at kopiere det, vi plejer at gøre. Det handler derfor om at få visionerne fra de tidlige faser med hele vejen til det færdige byggeri – uden at de går tabt i processen. Det handler om at bringe den rigtige viden i spil på det rigtige tidspunkt.

andre kommunale opgaver, såsom at styrke biodiversiteten, håndtere regnvandet eller få flere mennesker til at være udenfor,” fortæller hun.

For at gøre det kræver det ifølge Tina Saaby, at der etableres et fælles sprog og en fælles forståelse mellem forvaltningerne i kommunerne. “Fritidslivet spiller en rolle på tværs af mange områder i kommunerne – fra børn og unge til ældre og fra kultur og bynatur til hverdagsliv og byliv. Det kalder på en tværgående samtale, så vi kan skabe rammer, der understøtter menneskers fritidsliv,” fortæller hun.

Derfor er formålet med projektet at undersøge og styrke samarbejdet i kommunerne – særligt mellem kommunernes forskellige afdelinger – og bl.a. finde ud af, hvordan foreninger og frivillige bliver inddraget i byudviklingsprojekter.

Den rigtige viden skal i spil på det rigtige tidspunkt

Processerne i byudvikling er komplekse, da kommunerne skal balancere hensynet til fritidslivet med deres øvrige strategier, indsatser, eksterne rammer og en lang række andre faktorer og behov. Det rejser spørgsmålet om, hvordan man sikrer, at fritidslivet reelt bliver hørt og inddraget i byudviklingen. “Forvaltninger som Kultur og Fritid har ofte gode forbindelser til folkeoplysningen, men hvad med Teknik og Miljø, som ofte spiller en stor rolle i byudviklingen?” spørger Henriette Bjerrum.

Når bydele planlægges rundt omkring i landet, er der ofte store ambitioner for fritidslivet. Men noget går tabt undervejs i processen, lyder det fra Oliver Vanges, som er udviklingskonsulent i LOA.

“Vi oplever, at der i de indledende faser af byudviklingsprojekter er rigtig gode og fine intentioner med fritidsområdet. Men når områderne står færdige, er mange af de gode intentioner forsvundet,” fortæller han. Det er en tendens, der vækker undren. “For når man spørger, er der en konsensus om, at fritidsliv er nødvendigt for et godt og meningsfuldt liv,” tilføjer han.

Eksisterende viden om friluftsliv skal inddrages

Ifølge Oliver Vanges kan det skyldes, at der er nogle mekanismer i processen, som spiller ind og gør, at det ofte er noget andet, der ender med at blive bygget. Derfor peger han på behovet for at forstå og forbedre overgangen fra idé til praksis, og det er altafgørende, at den viden, der eksisterer om fritidsliv, bliver bragt ind i byplanlægningen på de rigtige tidspunkter.

“Vi risikerer at kopiere det, vi plejer at gøre. Det handler derfor om at få visionerne fra de tidlige faser med hele vejen til det færdige byggeri – uden at de går tabt i processen. Det handler om at bringe den rigtige viden i spil på det rigtige tidspunkt,” siger han.

Oliver Vanges håber, at projektet kan give en bedre platform til at tale åbent med kommunerne om, hvad der foregår i processerne, og hvordan fritidslivet bliver prioriteret hele vejen igennem og i sidste ende også økonomisk. På samme tid håber Tina Saaby, at projektet kan skabe flere og bedre rammer for fritidslivet.